

บทบรรณาธิการ เล่ม ๒

คำถาม ข้อสอบกฎหมายอาญาแรกของการสอบเนติบัณฑิต สมัยที่ ๑ สอบเมื่อใด คำถามมีว่าอย่างไร

คำตอบ สอบเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๙๒ คำถามมีดังนี้

ข้อ ๑. **คำถาม** การกระทำอันจะเป็นความผิดอาญานั้น จะต้องได้กระทำโดยเจตนาเสมอไปหรือไม่?

นาย ก. หลับแล้วละเมอ เขาก่อนอิฐขว้างเรือนนาย ข. นาย ก. มีความผิดฐานใดหรือไม่?

ธงคำตอบ โดยปกติ ต้องได้กระทำโดยเจตนา เว้นแต่

- ๑) ความผิดเป็นลหุโทษ
- ๒) การกระทำโดยประมาท ต้องตามลักษณะที่กฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิด
- ๓) ความผิดที่กฎหมายบัญญัติไว้ให้เห็นได้โดยเฉพาะว่าถึงจะได้กระทำโดยไม่เจตนาก็เป็นความผิด

การกระทำโดยเจตนาอันคือการกระทำโดยตั้งใจ และประสงค์ต่อผล หรืออาจแลเห็นผลแห่งการกระทำนั้นได้ ตามอุทาหรณ์ การกระทำของนาย ก. มิใช่เป็นการกระทำ “โดยตั้งใจ” ฉะนั้นนาย ก. จึงไม่มีความผิด จริงอยู่การกระทำของนาย ก. ถ้าจะเป็นความผิดแล้วก็เป็นความผิดฐานลหุโทษซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าไม่ต้องการเจตนา แต่ที่ว่าไม่ต้องการเจตนา นั้น มีความหมายแต่เพียงไม่ต้องการว่าผู้กระทำผิดจะได้ประสงค์ต่อผล หรืออาจแลเห็นผลแห่งการกระทำนั้นได้เท่านั้น หาได้หมายความว่าผู้กระทำที่มีได้มีความตั้งใจเสียเลยไม่ ฉะนั้นแม้การกระทำนั้นจะเป็นลหุโทษ เมื่อผู้กระทำได้กระทำโดยไม่มีเจตนาแล้วก็ตามก็หาโทษมิได้

คำถาม หลักฐานการกู้ยืมเงินเป็นหนังสือจะมีขึ้นภายหลังจากการกู้ยืมเงินได้หรือไม่ และจะต้องเป็นหลักฐานที่ผู้กู้มอบไว้แก่ผู้ให้กู้เองหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๑๗๕/๒๕๕๑ ขณะจำเลยกู้ยืมเงินโจทก์ไม่มีการทำหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสือ แต่ต่อมาจำเลยได้เบิกความเป็นพยานไว้ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๒๗๘๔/๒๕๓๙ ของศาลชั้นต้นว่าจำเลยกู้ยืมเงิน ๔๗,๐๐๐ บาทเศษไปจากโจทก์ และโจทก์ฟ้องคดีนี้โดยอาศัยคำให้การพยานที่จำเลยเบิกความไว้ในคดีดังกล่าวมาเป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืม

สำหรับปัญหาตามฎีกาของจำเลยนั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๓ วรรคสอง บัญญัติว่า “ในการกู้ยืมเงินมีหลักฐานเป็นหนังสือนั้น ท่านว่าจะนำสืบการ

ใช้เงินได้ต่อเมื่อมีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อผู้ให้ยืมมาแสดง..." ศาลฎีกาเห็นว่า หลักฐานการกู้ยืมเงินเป็นหนังสือที่บัญญัติไว้ในบทกฎหมายดังกล่าว อาจเกิดขึ้นในขณะกู้ยืมเงินกันหรือภายหลังจากนั้นก็ได้ และมีได้จำกัดว่าจะต้องเป็นหลักฐานที่ได้มอบไว้แก่กันดังที่จำเลยฎีกา แม้คำให้การพยานที่จำเลยเบิกความไว้ในคดีอาญาเลขดำที่ ๒๗๘๔/๒๕๓๙ ของศาลชั้นต้นจะเกิดขึ้นภายหลังการกู้ยืมเงินและไม่มีการส่งมอบให้ไว้แก่กันก็ตาม ก็ถือได้ว่าการกู้ยืมเงินระหว่างจำเลยและโจทก์เป็นกรณีที่มีหลักฐานเป็นหนังสือ ดังนั้นเมื่อจำเลยไม่มีหลักฐานการใช้เงินเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อโจทก์ผู้ให้ยืมมาแสดงจำเลยจึงนำสืบการใช้เงินไม่ได้ เพราะเป็นการต้องห้ามตามบทกฎหมายข้างต้น

คำถาม การบอกเลิกสัญญาเช่าที่ไม่มีกำหนดเวลาตาม ป.พ.พ. มาตรา ๕๖๖ นั้น หากสัญญาเช่ามีข้อตกลงระบุค่าเช่ารายเดือน แต่ไม่ระบุวันที่ชำระค่าเช่าแน่นอน จะถือเอาวันใดเป็นวันกำหนดชำระค่าเช่า

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๑๗๙/๒๕๕๑ สัญญาเช่าช่วงอาคารชั้นล่างบางส่วนมีข้อตกลงว่าเป็นสัญญาที่ไม่มีกำหนดระยะเวลา การบอกเลิกสัญญาจึงต้องปฏิบัติตาม ป.พ.พ. มาตรา ๕๖๖ สัญญาเช่าช่วงดังกล่าวมีข้อตกลงระบุชำระค่าเช่าเดือนละ ๒,๐๐๐ บาท ไม่ระบุวันที่ชำระค่าเช่าแน่นอน จึงต้องถือเอาวันสิ้นเดือนเป็นกำหนดชำระค่าเช่าตาม ป.พ.พ. มาตรา ๕๕๙ โจทก์มีหนังสือบอกเลิกสัญญาเช่าช่วงและจำเลยได้รับหนังสือวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๓๗ โจทก์ฟ้องคดีวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๓๘ การบอกเลิกสัญญาเช่าช่วงจึงชอบแล้ว

คำถาม ทำหนังสือสัญญาเช่าอสังหาริมทรัพย์กว่าสามปี แต่มิได้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ หลังครบกำหนดสามปี ผู้เช่ายังคงเช่าต่อไปอีกโดยผู้ให้เช่าไม่ทักท้วง ต่อมาผู้ให้เช่าไม่ประสงค์จะให้เช่าต่อไป ดังนี้ ผู้ให้เช่าจะบอกเลิกสัญญาเช่าได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๙๖/๒๕๕๒ จำเลยทำหนังสือสัญญาเช่าตึกแถวพิพาท จากโจทก์เป็นเวลา ๒๐ ปี นับแต่วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๓๒ แต่มิได้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ จึงฟ้องร้องให้บังคับคดีได้เพียง ๓ ปี คือวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๓๕ เท่านั้น แต่หลังจากครบกำหนดดังกล่าวแล้ว จำเลยยังคงเช่าตึกแถวพิพาทต่อไปอีกโดยโจทก์มิได้ทักท้วง จึงต้องถือว่าเป็นการเช่าต่อไปโดยไม่มีกำหนดเวลาตาม ป.พ.พ. มาตรา ๕๗๐ ซึ่งโจทก์จะบอกเลิกสัญญาเช่าเสียเมื่อใดก็ได้ แต่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้าก่อนตามวิธีที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๖๖ เมื่อปรากฏว่าโจทก์มีหนังสือบอกเลิกสัญญาเช่าและให้จำเลยออกไปจากตึกแถวพิพาทภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันได้รับหนังสือ จำเลยได้รับเมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๔๔ ตามใบตอบรับ

ไปรษณีย์ การบอกเลิกสัญญาเช่าของโจทก์จึงมีผลตามกฎหมายแล้ว จำเลยต้องออกไปจาก
ตึกแถวพิพาท **หาใช้โจทก์ไม่มีสิทธิบอกเลิกสัญญาเช่าไม่**

คำถาม การพรากผู้เยาว์ไปจากนายจ้างของผู้เยาว์ นายจ้างถือเป็นผู้ปกครอง และ
ผู้ดูแลผู้เยาว์ ตาม ป.อ. มาตรา ๓๑๘ หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๘๔๔/๒๕๕๒ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๑๘
คำว่า ผู้ปกครองหมายถึงผู้มีฐานะทางกฎหมายเกี่ยวพันกับผู้เยาว์ เช่น บิดามารดา ซึ่งเป็น
ผู้ใช้อำนาจปกครอง ส่วนผู้ดูแลหมายถึงผู้ควบคุม ระวังรักษาผู้เยาว์โดยข้อเท็จจริง เช่น
ครูอาจารย์ นายจ้าง เป็นต้น เมื่อผู้เสียหายที่ ๑ เป็นนายจ้างประกอบกับบิดามารดาผู้เสียหาย
ที่ ๒ มอบให้ผู้เสียหายที่ ๑ ปกครองดูแลผู้เสียหายที่ ๒ ด้วย โดยผู้เสียหายที่ ๑ ให้ผู้เสียหาย
ที่ ๒ พักอยู่ที่ร้านอาหารผู้เสียหายที่ ๑ จึงเป็นผู้ปกครองและผู้ดูแลผู้เสียหายที่ ๒ ในฐานะ
นายจ้างโดยได้รับมอบหมายจากบิดามารดาผู้เสียหายที่ ๒ ด้วย การกระทำของจำเลย
กับพวกเป็นการรบกวนสิทธิหรือแยกสิทธิในการควบคุมดูแลผู้เสียหายที่ ๒ โดยปราศจากเหตุ
อันสมควร จึงเป็นการร่วมกันพรากผู้เสียหายที่ ๒ ไปจากความดูแลของผู้เสียหายที่ ๑ อันเป็น
ความผิดตามมาตรา ๓๑๘ วรรคสาม

คำถาม การให้ทรัพย์สินแก่เจ้าพนักงานตำรวจผู้จับกุมซึ่งมิใช่พนักงานสอบสวน
เพื่อดำเนินการช่วยเหลือผู้อื่นโดยให้เปลี่ยนข้อหาให้เบาลง จะเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา
๑๔๔ หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๐๙๖/๒๕๕๒ จำเลยทั้งสองไปติดต่อกับดาบตำรวจ ช. เพื่อ
ขอให้ช่วยเหลือ พ. กับพวก โดยเปลี่ยนข้อหาจากเดิมข้อหาร่วมกันมีเมทแอมเฟตามีนไว้ใน
ครอบครองเพื่อจำหน่ายและจำหน่ายเป็นข้อหาร่วมกันมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองโดย
ไม่ได้รับอนุญาต โดยเสนอให้เงิน ๗๐,๐๐๐ บาท ย่อมเป็นการกระทำที่มุ่งประสงค์ขอให้
ทรัพย์สินเพื่อจงใจให้ดาบตำรวจ ช. ไปดำเนินการให้ผู้บังคับบัญชากระทำการอันมิชอบ
ด้วยหน้าที่ เพื่อพ้นตำรวจตรี ต. ผู้บังคับบัญชาของดาบตำรวจ ช. ทราบความประสงค์ของ
จำเลยทั้งสองจากดาบตำรวจ ช. และวางแผนจับกุมโดยตอบตกลงและนัดหมายให้นำเงินมอบให้
และจับกุมได้พร้อมเงินของกลาง จึงถือได้ว่าจำเลยทั้งสองได้ขอให้ทรัพย์สินแก่ดาบตำรวจ ช.
และพ้นตำรวจตรี ต. เพื่อจงใจให้กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่อันเป็นความผิดตามประมวล
กฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๔

คำถาม การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายตาม ป.อ. มาตรา ๖๘ นั้น กรณีเป็นการ
ป้องกันสิทธิของผู้อื่น มีตัวอย่างคำพิพากษาฎีกาหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษากฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษากฎีกาที่ ๙๑๙/๒๕๕๒ จำเลยที่ ๒ เข้าไปกอดรัด ป. หลังจากที่ถูก ป. ใช้ขวดตีที่บริเวณศีรษะ แต่ ป. ยังไม่หยุดทำร้ายโดยใช้ปากกัดที่บริเวณแขนของจำเลยที่ ๒ และยังใช้มือบีบคอจำเลยที่ ๒ ด้วย ย่อมเป็นการกระทำอันละเมิดต่อกฎหมายและเป็นภัยอันตรายที่ใกล้จะถึง จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นสามีของจำเลยที่ ๒ ย่อมมีสิทธิเข้าช่วยเหลือป้องกันจำเลยที่ ๒ ให้พ้นจากภัยอันตรายอันละเมิดต่อกฎหมายนั้นได้ การที่จำเลยที่ ๑ ใช้ค้อนตีศีรษะ ป. ๓ ถึง ๔ ครั้ง เป็นเพียงแผลแตกแสดงว่าจำเลยที่ ๑ ไม่ได้ตีเต็มกำลังให้ถึงตาย แต่จำเลยที่ ๑ กระทำเพื่อให้ ป. หยุดทำร้ายและปล่อยตัวจำเลยที่ ๒ เท่านั้น การกระทำของจำเลยที่ ๑ จึงเป็นการป้องกันจำเลยที่ ๒ พอสมควรแก่เหตุ

คำถาม สามีเข้าไปในบ้านบุคคลอื่นโดยพลการเพื่อติดตามภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของตนให้กลับไปอยู่กินฉันสามีภริยาตามเดิม พบภริยากับบุคคลอื่นอยู่กันตามลำพังในห้องน้ำจึงใช้มีดแทงบุคคลดังกล่าว เช่นนี้ สามีจะอ้างว่าเป็นการกระทำโดยบันดาลโทสะได้หรือไม่ และการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดฐานบุกรุกหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษากฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษากฎีกาที่ ๗๑๔๖/๒๕๕๒ การที่จำเลยยังคงติดตามให้ จ. กลับไปอยู่กับจำเลยและบุตร เมื่อจำเลยไปพบเห็น จ. กับผู้เสียหายอยู่กันตามลำพังในห้องน้ำในคืนเกิดเหตุ นับได้ว่าเป็นพฤติการณ์ที่ผู้เสียหายได้กระทำการอันเป็นการข่มเหงในทางจิตใจของจำเลยอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรมและจำเลยย่อมเกิดอารมณ์หึงหวงในฐานะที่ตนเองเป็นสามีของ จ. อยู่ และบันดาลโทสะขึ้นในขณะนั้นจึงได้ใช้มีดแทงผู้เสียหาย ซึ่งแม้จำเลยแทงผู้เสียหายครั้งแรกในห้องน้ำ และแทงผู้เสียหายครั้งต่อ ๆ มาที่ประตูหน้าบ้าน แต่ก็เกิดเหตุการณืที่ต่อเนื่องติดพันกันอยู่ การกระทำของจำเลยจึงเป็นการกระทำโดยบันดาลโทสะ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๒

จ. ยังเป็นภริยาจำเลย แต่การที่จำเลยเข้าไปในบ้านผู้เสียหายเพื่อตามหา จ. โดยไม่ปรากฏว่าจำเลยกับผู้เสียหายมีความสัมพันธ์กันในทางใด ทั้งจำเลยก็ไม่เคยพักอาศัยอยู่กับผู้เสียหาย จำเลยย่อมไม่มีสิทธิเข้าไปในบ้านผู้เสียหายโดยพลการ จึงเป็นการเข้าไปโดยไม่มีเหตุอันสมควร การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานบุกรุก (ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๕ (๓) ประกอบมาตรา ๓๖๔)

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์

บรรณาธิการ